

Euro ieviešanas kārtības likums

Nemot vērā Latvijas iestāšanos eirozonā, ikvienam komersantam vai patērētājam kļūst aktuāls Euro ieviešanas kārtības likums. Par tā niansēm informē zvērināts advokāts Jānis Jurkāns

Jānis Jurkāns **zvērināts advokāts**

Eiropas Savienības Finanšu ministru padome 2013. gada 9. jūlijā oficiāli apstiprināja Latvijas dalību eirozonā un no 2014. gada 1. janvāra eiro kļūs par oficiālu norēķinu līdzekli Latvijā.

Līdz ar to jebkuram komersantam vai patērētājam kļūst aktuāls Euro ieviešanas kārtības likums, kas tika pieņemts jau 2013. gada 31. janvārī, jo pāreja uz eiro nav vienkārši matemātisks process, kur cenas un ieraksti grāmatvedības reģistros vai līgumos no latiem ar 2014. gada 1. janvāri tiek automātiski konvertēti uz eiro pēc

kursa 1 eiro=0,702804 lati, atbilstoši Euro ieviešanas kārtības likuma 6. pantā ietvertajiem noapaļošanas principiem.

Atbilstoši Euro ieviešanas kārtības likuma 4. pantam, tiek nodrošināta tiesisko instrumentu nepārtrauktība, proti, iepriekš noslēgtie līgumi ar cenām latos nav jāgroza, bet, sākot ar eiro ieviešanas dienu, tajos atspoguļotās cenas latos jālasa kā summa eiro saskaņā ar likumā noteikto kursu. Savukārt grāmatvedības pielāgošanu pārejai uz eiro reglamentē Euro ieviešanas kārtības likuma 15.–21. pants. Attiecīgi gada

pārskats par 2013. gadu sagatavojams latos, bet, sākot ar 2014. gada 1. janvāri, visi ieraksti grāmatvedības reģistros, attaisnojuma dokumentos un pārskatos jāizdara eiro. No minētā datuma arī visi nodokļu un nodevu maksājumi izdarāmi eiro.

Pamatkapitāla maiņa

Uzņēmēji, kas nolēmuši dibināt jaunu komersantu, eiro savā dzīvē var ieviest jau no šī gada 1. jūlija, norādot pamatkapitālu un attiecīgi daļas vai akcijas vērtību nevis latos, bet eiro. Pārējiem komersantiem pamatkapitāls un daļu sadalījums jāizsaka eiro līdz 2016. gada 1. jūlijam, reģistrējot attiecīgus grozījumus komercreģistrā, atbilstoši Komerclikuma un Euro ieviešanas kārtības likuma 22. panta prasībām. Protams, gadījumos, kad tiek veiktas pamatkapitāla izmaiņas pēc 2014. gada 1. janvāra, eiro ieviešana dalībnieku reģistrā būtu ieteicama un loģiska, negaidot gala termiņu.

Par būtisku uzskatāms princips, ka pamatkapitāla maiņu no latiem uz eiro veic, saglabājot esošo daļu sadalījuma proporciju starp dalībniekiem vai akcionāriem. Sabiedrību ar ierobežotu atbildību gadījumā vienas sabiedrības daļas nominālvērtībai jābūt izteiktai eiro veselos skaitļos, turklāt pamatkapitāls nedrīkst būt mazāks par likumā pieļauto mini-

mumu. Ja noapaļošanas rezultātā rodas pozitīvs atlikums, starpība izmaksājama dalībniekiem vai ieskaitāma sabiedrības rezervēs.

Godīgs eiro ieviesējs

Līdzās tādiem jautājumiem kā skaidras un bezskaidras naudas apmaiņa, lata un eiro vienlaicīga apgrozība minētais likums reglamentē arī cenu paralēlo atspoguļošanu, sākot ar 2013. gada 1. oktobri līdz 2014. gada 30. jūnijam. Paralēlā cenu atspoguļošana ir paredzēta kā instruments, lai pasargātu patērētāju no nepamatota preču un pakalpojumu cenu kāpuma eiro ieviešanas procesā, proti, ilgākā laika periodā atspoguļojot katras preces vai pakalpojuma cenu gan eiro, gan latos, patērētājam tiek dota iespēja efektīvi kontrolēt konkrētas preces cenu izmaiņas un, iespējams, neiegādāties konkrēto preci pie pārdevēja, kas bez pamata ir paaugstinājis tās cenu, kā arī publiskot šo faktu.

Taču valsts, atskaitot dažus izņēmumus, nav tiesīga regulēt preču un pakalpojumu cenas, tāpēc tās kompetencē ietilpst kontrolēt vienīgi to, vai cenu maiņas kurss ir 1 eiro=0,702804 lati un vai cenas atbilstoši normatīvajiem aktiem paralēlo cenu atspoguļošanas periodā ir pienācīgi norādītas gan eiro, gan latos, kā tirdzniecības vietās, tā arī rēķinos un kases čekos.

Atbilstoši Euro ieviešanas kārtības likuma 27. panta 5. daļai kontroli par cenu konvertāciju un paralēlo atspoguļošanu veic Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, kas, starp citu, tiesīgs saukt komersantus pie administratīvās atbildības saskaņā ar Administratīvo pārkāpumu kodeksu. Kā piemēru var minēt Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.12. pantu, kas paredz naudas sodu no 20 līdz 500 latiem, ja netiek nodrošināta normatīvajos aktos noteiktā rakstveida informācija par precēm. Tā kā paralēlo cenu atspoguļošana ietver pienākumu rakstveidā informēt par preces cenu gan latos, gan eiro, šīs prasības neievērošanas gadījumā komersantu varēs sodīt saskaņā ar minēto pantu, ja vien likumdevējs līdz 1. oktobrim neievieš speciālu normu par administratīvajiem pārkāpumiem eiro ieviešanas procesā.

Papildus likuma regulējumam, lai veicinātu godīgu eiro ieviešanu un pievērstu tam sabiedrības uzmanību, Latvijas uzņēmēji ir nākuši klajā ar iniciatīvas *Godīgs eiro ieviesējs* memorandu, kas atrodams arī www.godigseiroieviesesjs.lv. Šim memorandumam var pievienoties ikviens uzņēmējs, kas vēlas būt līdzdalīgs godīgā eiro ieviešanā.

Kopumā atliek cerēt, ka eiro ieviešanas procedūra nebūs uzņēmējiem un patērētājiem apgrūtināša un sniegs gaidīto ekonomisko efektu. ○

C.J
O.Cers & J. Jurkāns
zvērinātu advokātu birojs

ZAB „O.Cers un J. Jurkāns”
Strēlnieku iela 9-4, Rīga, LV -1010, Latvija
Tālrunis: +371 67365865; E-pasts: birojs@advokati-cj.lv; www.advokati-cj.lv

Foto: ZAB „O.Cers un J. Jurkāns”